

Zpráva

o jednání předsedy ústřední sekce interniků Svazu čs. invalidů ve Světové lékařské esperantské společnosti (Universala Medicina Esperanto-Asocio-UMEA) v Rotterdamu ve dnech od 2. do 9. srpna 1967.

V rámci 52. Světového kongresu esperanta konala se jednání odborných společností, která sdružují pracovníky a zástupce organizací z jednotlivých států, pracující pomocí mezinárodního jazyka Esperanto v jednotlivých oborech lidské činnosti. Ve hnutí čs. invalidů je Esperanto používáno už od dob před založením Svazu čs. invalidů, do něhož byl začleněn také Spolek nevidomých čs. esperantistů (Societo de ĉeĥoslovakaj nevideblaj esperantistoj - SOCNE), a jeho používání bylo rozšířeno do kategorie invalidů vnitřními chorobami postižených za účelem mezinárodní výměny zkušeností v péči o interniky.

Snahou ústřední sekce interniků SCSI je

získávat informace na úseku péče o interniky v jiných státech

informovat zahraniční zájemce o organizaci interniků v CSSR a o její činnosti

seznámit se s organizovaností interniků v zahraničí

navázat účelnou spolupráci s organizacemi osob postižených, vnitřními chorobami v jiných státech podle zásady proletářského internacionalismu a socialistického humanismu.

V systému světové organizace esperantistů zabývá se touto problematikou sociálně zdravotnická sekce UMEA. Předseda sekce interniků SCSI byl předsednictvem UMEA pozván, aby na jejím letošním zasedání přednesl referát o současné situaci sociálně zdravotní péče o postižené vnitřními chorobami.

Jednotlivé etapy letošního výročního zasedání byly

I.) přípravná jednání

II.) VI. výroční zasedání UMEA

III.) informativní rozhovory účastníků zasedání z jednotlivých zemí.

Sociálně zdravotnická sekce UMEA připravovala jednání pomocí dotazníku, který patnácti otázkami usměrnil požadované informace na příčiny invalidity, zejména při vnitřních chorobách, a na organizaci a účinnost sociálně zdravotní péče. Dotazník byl rozeslán spolupracovníkům sekce a organizačním složkám UMEA celkem do 62 států, v nichž se vyskytuje esperantské hnutí. Při tom u 28 z nich nebyla předpokládána odezva (např. Arabská republika, Cejlon, Kongo, Libanon, Tanzanie atd.) a u dalších 9 byl úspěch předem pochybný vzhledem k rozvojové úrovni apod.; zaslání dotazníku v těchto případech sledovalo toliko informační účel s výhledem na možnost spolupráce v budoucnu. Početilo se tedy se zapojením asi 25 zemí.

Původně bylo rozhodnuto konat zasedání v Tel Avivu, avšak stupňující se politické napětí na Středním východě budilo obavy, že se letos kongres vůbec nesejde. Období nejistoty bylo posléze ukončeno vytvořením možnosti přenést jednání do Rotterdamu. Toto období projevilo se nepříznivě jednak průtahy v přípravách, které po sjednání jistoty, že se zasedání bude konat, bylo nutno pracně dohánět, jednak v účasti jednotlivých zemí i na samotný kongres. Na činnosti UMEA se tedy posléze podíleli její příslušníci z Bulharska, ČSSR, Dánska, Francie, Israele, Japonska, Jugoslávie, Madarska, Mexika, NDR, NSR, Nizozemska, Norska, Portugalska, Řecka, Spojených států, Švédská, Švýcarska a Velké Británie.

Šk-561/1967

Na VI. výročním zasedání UMEA MUDr Kijoe Muramacu přednesla písemný projev, jímž předseda UMEA MUDr Hideo Shinoda (Japonsko) omluvil svou nepřítomnost z osobních důvodů a vyslovil přání, aby zasedání, znesnadněné neblahými událostmi 5. června na israelsko-arabských hranicích a přeložené do mírumilovného města Rotterdamu co nejvíce ujasnilo další směry práce. Zasedání zahájil místopředseda UMEA MUDr Andreo Albault (Francie) a po jeho odchodu za účelem příprav své přednášky na letní universitě převzal řízení vedoucí sociálně zdravotnické sekce UMEA Jos, Ed. Ambrož (ČSSR).

Vlastní jednání mělo

A./ část organizační

1. / - návrhy na mezinárodní spolupráci v organizacích Červeného kříže a Červeného půlměsíce:

Šlo o zjištění stavu záležitosti, již se zabývalo i loňské zasedání v Budapešti. Poukázal jsem na nutnost předcházejícího jednání s vrcholnými orgány ČK, neboť jinak je toliko možná osobně informační korespondence mezi jednotlivými členy řečené mezinárodní organizace a případné příležitostné návštěvy mezi nimi, prostě jakékoli ofiiality.

2. / - Odborný informační mezinárodní tisk : Distribuce Lékařské mezinárodní revue (Medicina Internacia Revuo - MIR) z Japonska, kde je redigována kolektivem při fyziologickém ústavu university Tiba za volné spolupráce jednotlivých autorů z různých zemí, a která je oficiálním orgánem UMEA, je znesnadňována valutovými okolnostmi. Bylo doporučeno sledovat možnost střídavého vydávání jednotlivých čísel revue v různých státech.

3. / - terminologické otázky: Obtíže lexikografické edice jeví se řešitelné vydáním základního odborného slovníku, které je tím naléhavější, že dosavadní odborný medicínský slovník Dra Briqueta je už delší dobu rozebrán. K novému základnímu slovníku budou postupně vydávány specialisované slovníky jednotlivých medicínských oborů.

Zpráva z medicínské sekce Čs. esperantského výboru byla podána podle relace jejího místopředsedy MUDra L. Izáka a vzata s uspokojením na vědomí.

Hlavní hospodář UMEA MUDr Georg Barasi (Velká Británie) referoval o finanční situaci UMEA, nepříznivě ovlivňované valutovými okolnostmi mezi jednotlivými státy.

B./ Část programová

1./ Referát o současné situaci sociálně zdravotní péče o postižené vnitřními chorobami. Zpráva byla zpracována předsedou ústřední sekce interniků SCSi jako podklad pro následující informativní jednání se spolupracovníky sociálně zdravotnické sekce UMEA z jednotlivých států.

Ve zprávě se pojednává o nejčastějších příčinách invalidity, jimiž jsou vnitřní choroby, o problémech, které invalidita působí jak postiženému, tak společnosti a o řešení těchto problémů lékařem, veřejnou správou a postiženým samotným. Jsou uvedeny důvody, které vedou k organizaci postižených za účelem vhodného životního režimu, jehož prvky jsou ve zprávě rozvedeny a naznačena cesta k jejich dosažení opatřeními hygienickými a léčebnými, sociálně podpůrnými a především produktivní péčí a rehabilitací. Jsou probrány pracovní možnosti zdravotně postižených a řešení sociálních otázek invalidů práce neschopných.

Při sestavování zprávy bylo použito publikace "Zájmová práce Svazu čs. invalidů", při čemž se znovu ukázala vysoká úroveň a všestranná její užitečnost.

4. /-

5. /-

Šk - 562/-1967

3

Účastníci zasedání si vyžádali písemné vyhotovení podané zprávy jako podklad pro svou další práci v jednotlivých zemích.

2./ V referátu MUDr. G. Barasiho (Velká Británie) "Psychoterapeutický přístup k léčení depresí" bylo pojednáno o učení anglického psychoanalytika MUDr. M. Balinta, autora spisu "Lékař, pacient a choroba". Z předložené kasuistiky autor referátu dovodil nutnost porozumění lékaře a příslušných organizací pro problémy postiženého a pomoci při jejich řešení.

V diskusi k tomuto referátu poukázal předseda ústřední sekce interniků SCSi na závažnost stressových situací, doprovázejících interní choroby, na jejich širší důsledky a společenský význam jejich likvidace.

V informativních rozhovorech s účastníky zasedání z jednotlivých zemí sledoval předseda ústřední sekce interniků SCSi snahy této sekce podle schéma uvedeného na str. 1. této zprávy. Zájem o předmětnou tematiku projeví zejména MUDr G. Barasi, Londýn (Anglie), Irina Markova, St. Zagora (Bulharsko), M. Heidun, Strib (Dánsko), MUDr A. Albault, Toulouse a MUDr Yv. Vierne, Montpellier (Francie), MUDr P. Magaňa Erosa, Mexiko (Mexiko), Erich Lowe, Lipsko (NDR), Reinhold Brecht, Wiesloth (NSR), H. van der Staat (Nizozemsko), Kirsten Ek, Oslo (Norsko), Jeenr.e Schmutz, Allschwjl, a M. Baroni, Zeneva (Švýcarsko), dále pak MUDr K. Muramacu, Tokio (Japonsko), MUDr H. Mašler, Tel Aviv (Israel), El. Rankin, Redwood City-Calif. (USA), MUDr Alex. Volkanoska, Skopje (Jugoslávie), Ingrid Carlson, Sundsvall (Švédsko), MUDr Aug.C.

Anjo, Viseu (Portugalsko), MUDr St. Baczkai, Budapešt (Madarsko) a MUDr M. Jarnuszkiewicz, Krakov (Polsko). Z nich jen někteří byli informováni o sociální stránce péče o invalidy a ještě méně pokud jde o právní stav této péče.

1. / Za nejčastější příčiny invalidity při vnitřních chorobách byly označovány choroby srdeční, v Bulharsku a Švýcarsku, dále nádorová onemocnění a cukrovka. Toliko v Mexiku zůstává na prvním místě tbc a choroby cest dýchacích, za ní teprve choroby srdeční, duševní a nádorová onemocnění. Ve Švýcarsku nemocnost pro tbc poklesla natolik, že jednotlivá sanatoria, věnovaná dříve léčení tbc, se přeměňují na turistické hotely.

Invalidní důchody mají všude obdobnou konstrukci jako u nás; pokud jde o výši, v Bulharsku je nejnižší invalidní důchod 25 leva (průměrný výdělek 95 leva), ve Švýcarsku 138 šv.fr., v Dánsku 200 d.Kr. V Mexiku při chorobách z povolání dosahuje inv. důchod 100% výdělku.

Zájem invalidů o zaměstnání je vesměs živý. V Bulharsku jen v okrese Stara Zagora, kde z 370.000 obyvatel je invalidních 5037 dělníků a zaměstnanců a 2213 zemědělců (k 31.březnu t.r.), mají postižení pracovní příležitost ve speciálních závodech:

Promkombinat "TRUD", Stara Zagora zaměstnává 335 zaměstnanců (z toho 260 žen); vyrábí nábytek, kartáče, koše, koštata.

Výrobní družstvo "MERESJEV", Stara Zagora zaměstnává 470 pracujících, z toho 70% invalidů.

Zabývají se šitím, výšivkami a kartonážní výrobou. Výrobní družstvo "TICH TRUD", Stara Zagora, speciálně pro hluchoněmé.

Promkombinat "BUZLUGA", Kazanlik.

Podniky tohoto druhu zaměstnávají značný počet interníků, jsou řízeny a podporovány ministerstvem národního zdraví a sociální péče a jsou v nich zavedeny diferencovaná normy: obvykle 80% výkonu postiženého je považováno za 100% výkonu zdravého pracovníka.

Šk - 563/-1967

4

V normálních závodech jsou pracoviště s nenamáhavou prací vyhrazena invalidům; např. ve státním výrobním podniku "NATALIA" ve Staré Zagoře (výroba pleteného zboží).z 835 zaměstnanců je 70 postižených.

Domácí práce pro bulharské invalidy je dostatek, zejména pro ženy (vyšívání, pletení, šití). Jinak je domácí práce vesměs problémem. Zejména v Mexiku nejsou v tomto směru možnosti žádné.

V Mexiku je zřízen pro interníky "INSTITUTO MEXICANO DE REHABILITACION", San Fernando 15, Plalpan, Mexico 22, D.F. Postižení pracují v továrnách na radiopřístroje, nábytek apod.

Početná zařízení pro rehabilitaci interníků jsou ve Švýcarsku, tj jsou to především Ústav pro readaptaci invalidů. Zeneva, Rue Maunoir 35 s dílnou v Zenevě, Rue des Cordiers 5, Bern - Invalidenversicherung, Werkstatte für T.B.C., Das Band, Riedbachstr.9 ZÜRrich - Regionalstelle für berufliche Eingliederung, Renngerstr. 3 Zurrich - Invaliden-Genossenschaft, Kanzleistr. 219 Base] - "Milchsuppe", Flughafenstr. 235.

V Holandsku v současné době zřizují speciálně pro invalidy osadu "Het Dorp" u Arnheimu. Nebylo mi sice možno seznámit se blíže s celou záležitostí osobně, ale zdá se, že půjde o zajímavé pojetí komplexní péče o postižené všech kategorií.

Vesměs je zdůrazňován význam svědomité dispensarizace rozšířenějších chorob; v Bulharsku osobám postiženým tbc, uleerosou a dalšími chronickými chorobami vedle léčebné péče dostává se možnosti po tři měsíce bezplatně bydlet a stravovat se v preventoriích pod lékařskou kontrolou, aniž opustí své zaměstnání. Po uzdravení mají nárok na intenzivní a vydatnou stravu za režijní cenu.

2. / O situaci v péči o postižené v ČSSR byl živý zájem, obecně byla oceňována její vysoká úroveň a snahy po jejím soustavném prohlubování. Informace obsažené v referátu předsedy ústřední sekce interníků SCSJ na VI. výročním zasedání UMEA považovali účastníci rozhovorů za vyčerpávající, a ujasňoval i si toliko některé jednotlivosti na fiktivních příkladech. Opětovně bylo projevováno uznání vysoké úrovně péče o zdravotně postižené v ČSSR, a systém organizace invalidů v SCSJ je obecně považován za světovou zvláštnost. Pokus o obdobnou organizaci je možno spatřovat v dánské organizaci "LAVESPA", ovšem v míře velmi málo srovnatelné.

3. / Ve světě - pokud jde o organizovanost invalidů jednotlivých kategorií a zvlášt interniků - současný stav odpovídá přibližně onomu v našem státě před slučovacím procesem po r. 1948. Organizace interniků podle informací, které byly k dispozici, jsou reprezentovány, řadou spolků podle jednotlivých chorob, které podle celostátních měřítek mají význam celkem podružný, a v průběhu let vykazují rozdílnou vytrvalost: nezjistil jsem stopy po někdejší Confédération générale des aveugles sourds, grands infirmes es personnes agées v Paříži či o radě postižených tbc v Japonsku, s nimiž jsem před III. sjezdem korespondoval.

V D á n s k u mají invalidé všech kategorií včetně interniků organizaci "Landsforeningen af vanfre" (adresa: Kollektivhuset, Hans Knudsens Plaats 1, Kopenhago 0).

V M e x i k u se postižení sdružují jako okrajové složky institucí sociální péče, při čemž internikové se uplatňují v organizaci "INSTITUTO MEXICANO DEL SEGURO SOCIÁL - Oficina de Riesgos Profesionales e Invalidez, Paseo de la Reforma numero 476, México 6, D.F.

Sk - 564/-1967

Ve Švýcarsku působí Svaz tbc "Oas Band", Bern, Riebachstr. 9

V Norsku existují spolky diabetiků, astmatiků, kardiaků apod.

Adresy budou ústřední sekci interniků SCSI zaslány dodatečně. Podobně z Madarska a Polska, kteréžto země byly v jednání UMEA reprezentovány úzce medicínsky orientovanými pracovníky.

V řadě zemí, kde internikové nemají vlastních organizací, vyžívají se v organizačních složkách národních společností Červeného kříže, např. diabetici v NOR, ve Švédsku atd.

4./ Zájem o další spolupráci výslovně projeví především paní Irina Markova, Stara Zagora, pokud jde o Promkombinat "TRUD" a případně i další závody -tohoto druhu -v uvedeném okrese v Bulharsku, MUDr Pedro Magaña-Erosa, Tepeyac 94 - Colonia Industrial, México 14, D.F., a Manuel M. Heidun, Strib, Dánsko, za,organizaci "LAVESPA". Paní Jeanne Schmutz (Allschwil, Švýcarsko) zvlášt doporučila výměnu zkušeností a případnou návštěvu ústavu "Milchsuppe" v Basileji (F1 ughafenstr.235), kde by se sama ujala zprostředkování. Paní H. van der Staal (Alkmaar, Holandsko) podobně doporučuje kontakt s osadou invalidů "HET DORP" - Arnhem, Nedrland.

Dodatek

Z pověření Čs. esperantského výboru v Praze zastupoval předseda sekce interniků SCSI na zahájení kongresu esperantisty ČSSR a přednesl zde projev, v němž vyzvedl praktické používání mezinárodního pomocného jazyka k řešení závažných společenských problémů, čehož příkladem v CSSR je Svaz čs, invalidů.

Mimo uvedená jednání UMEA zúčastnil se předseda sekce interniků SCSI také výročního zasedání Mezinárodní esperantské společnosti právníků (Internacia Esperantista Asocio de Juristoj - IEAJ), které předsedal univ.prof. Dr. Ivo Lapenna. Na programu byly sice zajímavé, ale pro účely SCSI v úvahu nepřicházející referáty o státním občanství, avšak v diskusi využil předseda sekce interniků SCSI příležitosti k požadavku, aby v činnosti IEAJ byla sledována také výměna informací z oboru sociálního zákonodárství se zvláštním zřetelem na ochranu práce a právo na práci pro zdravotně postižené občany. Návrh se setkal s pochopením; na příští schůzi budou zařazeny referáty z oboru nemocenského zákonodárství a v průběhu období budou vyhledáváni odborní zájemci o problematiku sociálního práva.

V průběhu kongresu setkal se předseda ústřední sekce interniků SCSI s několika nevidomými čtenáři "AURORO", m.j. s prof. A. Figuerolou z Madridu, a zaznamenal další zájemce o uvedený časopis.

Závěry

1. / Využít navázaných styků se sociálně zdravotnickou sekcí UMEA k dalšímu získávání informací o stavu péče o interniky v jednotlivých zemích

2. / Zahájit soustavnou výměnu zkušeností se zjištěnými organizacemi invalidů s vnitřními chorobami

3. / Rozšířit informační spolupráci o současném stavu sociálního zákonodárství na Mezinárodní esperantskou společnost právníků

4. / Zvlášt opatřit informace o osadě invalidů "HET DORP" u Arnhemu (Holandsko) a sledovat

možnost jejich využití v našich poměrech

5. / Projednat studijní návštěvu v závodech invalidů, zejména Promkombinátu "TRUD" ve St. Zagoře (Bulharsko)

Šk - 565/-1967

6./ Oživit jednání o zřizování preventorií a nočních sanatorií pro pracující interniky s přihlédnutím k bulharským zkušenostem.

Brno, 20. září 1967.

Josef Ed. Ambrož v.r.v předseda ústřední sekce VP

SCSI

SK -566/- 1967